

SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE

POLITIKAI, TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Előfizetési árak:
Egész évre — — 240 L | Negyed évre — 60 L
Fél évre — — 120 „ | Egyes szám ára — 6 „
Nyilttér szavanként 6 L.

Alapította: ifj. Szántó Károly.
Felelős szerkesztő: Dr. BOCZ SOMA
Kiadóhivatal: „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“

Megjelenik minden vasárnap.
Mindennemű pénzküldemények a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.“ címére küldendők.
Hirdetések árszabály szerint. — Kéziratok nem adtnak vissza

„Csak románul!”

A közelmúltban a szászvárosi államrendőrség, 3960—1928. sz. alatt, egy rendelettel lepte meg az összes kisebbségi egyházakat, kulturális egyesületeket és lapunk kiadóhivatalát, a szászvárosi magyar nyomdát.

Ez, a tipikusan liberális szellemben fogantatott ukáz féle, hivatkozva a belügyminiszter által kiadott 8264-I.-1928. sz. rendeletre, úgy látszik: a vármegye prefektusának szigorú utasítására indult el az államrendőrség büroijából a maga kellemetlenkedő és nagy meglepetéseket okozó körutjára, hogy ugyanakkor társulva hasonló széllyukból kerekedő rendeletféle haragos légáramlatokkal, forgószél módjára kavargatja fel a vármegye kisebbségeinek, főleg a magyar ajkuaknak, irigylésre egy cseppet sem méltó, látszólagos szélcsendjét. A rendelet lakónikus rövidséggel azt tudatja a kisebbségekkel, hogy ezután a hirdetések és tárgaszkók semmilyen más nyelven nem nyomtathatók ki és közzé nem tehető, csak kizárólag román nyelven!

Nem vonjuk kétségbe, hogy Duca belügyminiszter ur csakugyan kész volt ilyen jogtalan és alkotmányellenes rendeletet kiadni, mert ez a rezsim, az erőszakos románizálás érdekében, mindennemű fegyverhasználatra feljogosítja az alkotmány, a jog és igazság legtöbb őreit, de ugyanakkor sietünk kihangsúlyozni, hogy edes anyanyelvünk jogos használatának erőszakos és igazságtalan korlátozása ellen tiltakozunk!

Nekünk jogunk van plakátjainkat magyarul nyomtatni! Ezt a jogunkat elvitázzhatatlanul biztosítják: a Párisi egyezmény nemzetközi ellenőrzés általa alá helyezett 8-ik cikkelye és az Alkotmánytörvény 5-ik §-a. Tehát a mikor tiltakozunk az ilyen jogtalanul románizáló plakátrendeletek ellen, — ugyanakkor kérjük a mieinket, hogy edes anyanyelvünk jogaiba helyezése érdekében, minden törvényes eszközt ragadjanak meg, mert alaptörvényeink nyelvi és vallási különbségekre való tekintet nélkül, jogosítanak fel minden romániai polgárt a lelkiismereti szabadságra és az összes polgári szabadságjogok korlátozhatlan gyakorlására. Nekünk szabad magyarul írni, gondolkodni és gondolatainkat — még a hirdetések is — magyarul közölni nyomtatásban! Ezt a jogunkat sem a miniszter, sem a prefektus, nem korlátozhatják, —

lehet ilyen ázsiai sötétségbe illő, fanarióta plakátrendeleteket kiadni.

„Csak románul!” Így nekünk nem szabad rendelkezni, mert ha sokaig ilyen szellemben kezelik szabadságjogainkat: kénytelenek leszünk, a Gyár-fás Elemér szenátorunk által emlegetett uton és módon, jogorvoslat után nézni ott, ahol azt egész biztosan meg is kapjuk.

Ebben a mustra vármegyében, úgy látszik, hogy az alkotmány és a törvény csak írott malaszt. Annyit ér itt az egész konstitúció, mint a lyuk az ementáli sajtban!

„Dédácsi emlék“ az ujságot arra, hogy a vármegyei magyar népünnepélyről így tárca-cikkezzon: „Biscariai emlék 1928“-ban.

Igy eshetett meg, hogy a „Segesvári országos magyar dalünnep“-ről Déván csak így szabad megemlékezni: a „Sigesiorai magyar dalünnep“.

Ilyen mellett, úgy látszik, ellehetünk készülve még arra is, hogy elrománizálják pl. a mi ujságunk címét is és követelni fogják a vármegyei kiskirályok, hogy „Orăștie és Vidéké“-re keresztelje magát. Nem-sokára azt is megérjük, hogy a stabilizációs gondok között, időt fog kapni magának a belügyminiszter ur és a

A SZÁSZVÁROS ÉS VIDÉKE TÁRCÁJA.

Ébredés.

Céltalanul sétáigatott a fürdő hegyoldali árnyas erdőjének ösvényén. A friss, üde levegő átjárta minden idegét, fölviannyozta vérét s az egyedüllét s magány érzése valami különös hangulatra ébresztette. Mintha kívül állott volna mindenben, sehova nem tartozott volna, nem érdekelt most senki — semmi, — egyedül arra gondolt, amit látott, ami körülvette az aranyzabadság örömét élvezte. Leke, szive ifju volt s röpülni szeretett volna vele nagyon messzire. Ilyen hangulatában fölpezsdült fegyelmelzetségre, higadságra kényszerített vére, szenvedélyesebben, mint valaha életében, vágyott valami kimondhatatlan boldogság után. Annál inkább most, mert érezte a reményt, hogy még megtalálhatja azt, lázas hévvel kutatta hol, merre van ez igaz gyönyörnek forrása, melynek egyetlen csöppe után oly kifejezhetetlenül vágyott?! Talán odaadta volna hátralevő életét e boldogság paránya után.

Sápadt arca kipirult saját hevének tüzetől, megittasulva itt az erdő balsamos levegőjétől. Szomorú tekintete fölragyogott, égő ajka pihegett gondolatának ettől a reményétől, vágyától. Bágyadt alakja ruganyossá vált, könnyedén futott föl a hegyoldalra át a virágos részén s a hegytetőn megállva, körülnézett a gyönyörű táján, — kitért karjával magához szerette volna ölelni az egész mindenséget. — Ó mily szép volt most neki itt minden, az egyedüllét, a szabadság!

Boldog kábultságából később magához térve, vissza indult a fürdő helyre. Elmélázva bolyongott és elvesztette az utat melyen jött. sűrű bozotos helyre tévedt, hol a földet vastagra száraz falevél borította. Itt a magas terebélyes fák lombjai sűrűn egymásba fordultak, az eget sem lehetett látni, a napsugár ide be nem hatolhatott, az élet, az enyészet összefolyva némán elcsendesült. Elfáradva, eltikkadva valami ismeretlen láztól, oda dőlt s ráhajlotta fejét egy vén mohlepte fához megpihenni, gondolatait összeszedni.

* * *

Igy pihenne bizonytalan ideig, egyszerre halk nesz támadt körülötte a bozótban s a zörgő haraszt közül egy magas sugár férfi alakja tűnik föl. — Pillanatra megáll — és csodállalattal néznek egymásra, bár egyik sincs meglepve e váratlan találkozáson. Nem szólnak semmit, de a szemük mondja egymásnak: „ugy vártalak téged és kerestelek.“ — Percekig némán álltak szemben egymással, — míg a férfi halkán, nesztelen közeledett a fához, de a nő elmélázva maradt a fához dőlve. Közvetlen a nő mellett áll ott a férfi, — s im tekintetök egybeolvadva lelkük-szivük egyetézve, föllobbant bennök egy edes érzés, egymásért — egymásnak élni: Boldogan sugja a férfi a nő fülébe, jer velem egy csendes zajtalan vidékre, távol a világtól, egy kis hajlékba, hol a mi számunkra csak boldogság vár... Mily edes lenne a mi kis világunk, azzal a határtalan szerelemmel, ami a miénk. Mi megértjük egymás lelkét, ismerjük a szomorúságot, mi keseríthetné szívünket, de meggyógyítanánk egymás bánatát, mert földi menyországgá tennénk életünket, mi

kisebbségi sajtónak elfogja rendelni, hogy a vérünkbe átitatott régi történelmi és más kézenfekvő fogalmainkat is románizáljuk át ilyen formában: a „kenyérmezei ütközet” helyett „luptă de Câmpul pănei”-t írjunk és mondjunk, a piskii csatát Bem apónk életéről szóló megemlékezéseinkben: „lupta de Simeria”-ra változtassuk, Ényed 1849-iki barbár felégetését „arderea Aiudului” címmel gyászünnepezzük és a kolozsvári rakott káposztát meg: „varză clădită din Cluj” elnevezéssel emészthetjük meg.

Igazán elmondhatjuk az ilyen okvetlenkedésekre:

mert hogy pl. a magyar irodalomtörténet kinevezett rendes tanára az egyetemen, ilyen címen legyen köteles kollegiumot hirdetni a hallgatóinak: „Kazinczy Biscarian” — az egyenesen Kazinczy soha életében nem volt Biscarian, csak Dédácson és Petőfi Sándort is csak a segesvári csataterén dőfthette át egy buta doni kozák két öles lándzsája. Mikor meg a mi nagy Vörösmarthynk felkiáltott: „Cserhalom a te tetőd: diadalnak büszke tetője!” bizonyára nem gondolt a sehol sem létező „Dâmp de ceroi”-ra!

Ezeket a történelmi elnevezéseket

nem fogják sem belőlünk, sem a magyar irodalomból, sem a magyar történelemből kilugozni!

Ezekkel születünk és ezekkel halunk meg és ezekhez jogot formálunk olyan hangosan, ha mar muszáj, hogy azt Genfben is meghallhatják esetleg, mert mi gyermekeinknek is átakarjuk adni ezeket az eleinktől örökölt drága történelmi örökségeket!

Gergely Ferenc.

Csak fizess és fizess polgártárs!

Szegény adófizető polgári alany! Alany azért, mert állítvány úgy sem lehetsz! Hiába állítod, hogy ezelőtt három, vagy négy évvel ebzárlatkor a legnagyobb elővigyázat mellett csak épenhogy kidugta a kutyád az orrát az utcára, vagy hiába állítod, hogy tanoncodat pontosan elengedted az iskolába, de ő nem ment el, hanem tekergett egyet, azt is

boldogítani tudjuk egymást, ugye eljössz velem? A nő boldogságtól megittasulva sugja: „Megyek, megyek!” A férfi hozzáhajol lágyan átkarolja, mire mindketten megremegnek. A nő elkábulva a férfi karjába hull, érzik szívök erős dobogását, vérök heves lüktetését, égő ajkuk egybeforr egy végtelen hosszú, édes csókban. Megtalálták az igazi boldogságot!

Felettük a lomb suttogása, bogárcák zümögése is szerelemről, boldogságról mesélt.

* * *

Kivánságuk csak egy volt, itt maradni örökre egyedül. Ugy érezték övék a világ, az élet minden boldogságával, szerelmével, mit el nem vehet senki-senki tőlük soha!

Csendesen, nehezen emelte föl egyszer csak pilláit a nő, zsiadtan nézett maga körül, hol van, hogy is jutott ide? Az öreg fák rejtelmes susogása, a falevelek rezgése, a mélységes, elhaló csend, mit érzett és látott maga körül, térítették magához kábultságából. A hűvös levegő gyengén megremegtette egész testét, fáradt kezével hideg hom-

hiába állítod, hogy az Ipartestület nem hozta tudomásodra, hogy a tanoncod köteles — büntetés terhe alatt — munkát kiállítani a vizsgára és ott megjelenni: mert úgy is elverik rajtad a port. Némelykor még azt is hiába állítod, hogy a kirótt büntetésedet már ezelőtt három, vagy tudja Isten, hány év előtt, megfizetted és mint elintézett ügyről letetted a gondodat. Mind ez nem számít, mivel nem őrizted meg a nyugtátad, hát megfellebbezhetetlenül fizetned kell. Na de akadtak előrelátó gondos polgárok is, akik számoltak a mai bizonytalan állapotokkal és eltették a nyugtájukat, mert nem látták azt elévültnek és mint bizonyítékot felmutatták. Bizony erre volt aztán mézes-mázos fejcsoválás: „Ja kérem ez csak egy kis tévedés.” Igaz, hogy tévedni emberi dolog, csak egy a hibá, t. i. az, hogy itt mindig csak az egyik fél tévedhet a másik rovására.

Végre belenyugszik az ember, (mert hát bele kell nyugodjon) a büntetésbe, azonban ez sem megy olyan könnyen. Jön pl. a rendőr, hozza a bíróságtól a betömlőcözési elővezető végzést, melyben értesítnek, hogy 24 órán belül vagy fizetsz, vagy elzárnak 2—3 napra is. „De hát kérem — szólok a rendőrhöz — mi a bűnöm?” Ha meg akarod tudni Domnule, jere föl holnap a hivatalomba (az őrszoba melletti folyosó padján van) ott megadom a számot, elmész a bírósághoz és ott megtudod.

Főlmegyek a bírósághoz, hogy megtudjam bűnömöt s ott kijelentik, hogy még csak 9 óra és ők csak 10-kor állhatnak a rendelkezésemre. Tízórákor újból felmész, vagy ha akarsz vársz, megtudod a bűnödöt. Oda a félnapod, mert most innen méz a városi pénztárhoz, hol büntetésednek csak a felét róhatod le. De hop. baj van, nem hoztál bélyeget, eredj hát okmánybélyegért s azután rád ripakodnak: várj sorodra! Csak most kerülhetsz az adóhivatalba, hol büntetésednek második részét akarod leróni, de innen is elküldenek egy 8 leus okmánybélyegért és 5 leu taxa fizetése után, itt is vársz sorodra. Majd megint vissza méz a kiinduló pontodra, hogy a kifizetésről a nyugtákat át add az elővezető rendőrnek és kérsz egy ellen nyugtát. A kapu alatti hivatalban, ahol a padon ülő rendőr előtt haptákba állsz, szegény adófizető polgár, hiába kérsz valami nyugtát, mert a rendőr kijelenti, hogy ezt nem köteles adni. Természetesen a megrendült bizalmu ember ragaszkodik a nyugtához, ne-

lokát végig simította, — fölült — s gondolkozni kezdett. Mily szép álmoképp lepte meg. Láta, tudta, érezte benne egy pillanatra a boldogságot, mely így játszott vele és eltűnt, talán igaz nem lesz soha? Ah álmom volt ez csupán?!

Fojtó keserűség, fájdalom járta át egész lelkét-szívét, hogy csak álmom az egész... Lehunyta szemét, várta tán még egy percre visszatér az álma, próbálta visszaidézni, vagy folytatni álmát, de hiába volt minden.

Halványan, szomorúsággal lelkében, lassu léptekkel indult meg az ösvényen lefelé ebbe a rideg, szürke szeretetnélküli világba egyedül.

Bacsóné Vékony Margit.

— Modern tánciskola. Kiss Ádám helybeli, jóhírnevű okl. tánctanár — Szépművészeti Miniszterium által engedélyezett táncintézete — az idén szeptember elején fogja megkezdeni megszokott modern tánciskoláját, ahol tanítva lesznek a legújabb táncujdonságok.

hogy esetleg évlizedek után is ugyanezt a büntetést megfizesse még harmadszor. Sok unszolás után ráveszi magát a rendőr, hogy fölmenjen veled a tényleges hivatalba, ahol nem hivatalosan ugyan, de a tisztviselő jóvoltából, kapsz egy nyugtát, hogy ezen büntetésedet megfizetted. Egy napi fáradsalom után ezt is elintézted.

Talán még sem egészen helyes az az eljárás, elvégre mi adófizető polgárai vagyunk e városnak és több figyelmet és megbecsülést várunk el az illetékesektől.

Az utóbbi kollektív büntetés behajtás, mely a rendőrség rövására irandó, általános elégedetlenséget váltott ki a polgárságban mert 90 százaléka a büntetéseknek igazságtalan.

Egy iparos.

A Ref. Nőszövetség nyári mulatsága.

A rendezőség fáradságos utánjárása, hetekre nyuló előkészítése után, tartatott meg július 29 én, a kis-kollegium kertjében, a Ref. Nőszövetség szokásos nyári mulatsága. Valószínűleg megszokta közönségünk ezen az összejövetelen keresni felüdülést. Minden hangzatos, nagy ígéretes és külső cicoma nélkül, igazi szolid, felüditő szórakozásban volt része. A leányifjuságnak izléses, szép, pontosan betanított és vezetett tornajátéka, a Ref. dalkarnak összhangzatos, szép énekszámai, méltán nyertek elismerő tapsvihart. A vezetőket mindenki látta, ismeri, becsüli. Csak azt kívánhatjuk, hogy az újabb nemzedék vegyen tőlük példát a szerény, türelmes, kitartó munkára.

Aztán egyszerű, kedélyes szórakozások szintén gondos vezetés mellett: horgászás, céldobás, kis kugli, szitába dobás stb. Mindezek felett a dus felszerelésű cukrászda, tortákkal, tésztákkal, hideg sülték válogatott nemei, fagyalt masina, cukorkák, szivarkák, konfetti, kedvderítő és hűsítő italok, figyelmesen felterített asztalok virágdisszel, bőséges alkalmat nyújtottak, hogy minden feltalálható legyen, „ami szem-szájnak kellemes”, sőt Pista Vilmos lábálal való nótáiban is gyönyörködhetünk, ami mozgásba hozta a tánckedvelőket.

De mindezek bizony nem szállottak „terülj édes abroszkám!” mesei varázsígeré alá. Sok fáradsággal és a közönségnek nemes adományaiból hozta össze és szolgálta fel a fáradságtalan rendezőség.

Hálátlanság volna a kedves élvezetekért a nyilvánosság elé nem hozni az elismerő köszönetet az egész rendezőséggel és mindazokkal szemben, akik bármely adománnyal, munkával, közreműködéssel elősegítették a mulatság teljes sikerét.

HIREK.

— Román és magyar kultur-előadás Algyógyon. Szépen sikerült nyári mulatságot rendezett az algyógyi román és magyar ifjuság július 28-án. Előadtak 3—4 román számot és a „Mesék az írógépről” c. vígjátékot. A két románul előadott énekszám igazán gyönyörködtető volt. Jól mulatott a közönség a „Mesék az írógépről” szindarab előadásán. Balogh Gitta igazán bájos volt a gépíró szerepében. Elsőrendű alakítást nyújtott Székely Jolán a másik női szerepben. Külön meg kell dicsérni Balogh Zoltánt és Martin Alexi állatorvost. De jók voltak a többiek is: Lugosy Béla, Roşu Septimiu és Silviu. A zenét Jantea főszolgabíró ur neje látta el sikerült és kedves jóakarattal. A közönség jól mulatott.

— **Maniu Szászvároson.** A Nemzeti-Paraszt Párt nagyevű vezére: Maniu Gyula a napokban Szászvárosban tartózkodott. A rövid tartózkodás híre csakhamar elterjedt a városban s a népszerű pártvezér éljenzésére sokan gyűltek össze a „Central” szálloda előtt. A pártvezér Vlad Aurél társaságában nagy óvációnak között, Szászvárosról az algyógyi fürdőre autózott, hol hír szerint mintegy két héttig fog üdülni. El lehetünk készülvén tehát arra, hogy a kormánybuktató párttanácskozások most a közelünkben fognak csendben lezajlani, mert — hír szerint — a gyógyi fürdőt több nemzeti párti vezérpolitikus is megfogja látogatni — „üdülés céljából” — a legközelebbi napokban.

— **Személyi hír a városházáról.** Vulpe Tivadar polgármester a múlt hónap 20-kiától szabadságon van. Távolléte alatt előbb Rob János, majd Moța János állandó választmányi tagok helyettesítik. — Dr. Muntean Jenő szabadságáról hazatérve, átvette a főjegyzői tiszteletet, melyben távolléte alatt Belei Viktor helyettesként működött. — Găășeanu Györgyöt a prefektus annak idején városi főszámvevőnek nevezte ki. Felelősség követelése miatt semmitőszék elé került az ügy, amely kimondta, hogy a kinevezés jogtalan s nevezett tisztviselő azt az állást, nem töltheti be. Jelenleg a főszámvevői teendőket Gönczy Miklós látja el.

— **Bodor János** szászvárosi ref. lelkész és kitűnő tollu munkatársunk „Életképek” c. szépirodalmi kötete, nemsokára elhagyja a sajtót. Sietünk olvasóink figyelmét felhívni erre az öröndetes eseményre s ugyanekkor jelezzük, hogy szerkesztőségünknel már előre meg lehet rendelni a kötetet, augusztus 10-ig beérkező megrendeléseknél 110 leu árnak előleges beküldése, vagy az összeg utánvételezése mellett. Azontul az ára 120 leu és a postadíj lesz. 10 drb. együttes megrendelésénél 5 százalék engedmény biztosított.

— **Kétszer kettő — négy.** A bécsi dalosünnepek alatt, 6 napig: kereken 450.000 idegen tartózkodott Bécsben. Ez a 450.000 idegen naponként és átlag 25 Schillinget költött el, ami megfelel kereken másfélmilliárd leunak. Bécs városa tehát minimum másfélmilliárd leut vételezett be egy hét alatt. Hozzá kell azonban számítani, hogy az idegenek ilyen alkalmakkor olcsó cipő és ruhaneműekkel látják el magukat, ami hozzávetőleg legkevesebb egy milliárd leut teszen ki Ezenkívül az államvasutak bevételei, a gőzhajzási vállalatok bevételei, külön 2 milliárd leura tehetők. Négy és fél milliárd leu egy hét alatt. Ezzel szemben Románia idegenforgalmi aritmetikájából hiányzik a kétszer kettő. Vajjon miért?!

— **Közgazdasági értesítés.** Buza, elég bőven jön piacra. Egyelőre a kismalmok még elég magas árat fizetnek, mert termelésüket el tudják helyezni, de mihelyt a nagymalmok árukészleteikkel megjelennek a piacon a kis malmok lisztjeiket nagyon nehezen fogják tudni elhelyezni. Fizettek mm.-ként 750 leut. Ezen ár túl magas mert export célokra a buza 620—630-nál többet nem ér s az árak erre a színvonalra csak vissza fognak fejlődni. Tengeri. Rettenetes szárazság folytán kevés jön a piacra. Ára 190—200 leu vékánként. Árpa. Szintén kevés jön a piacra, Ára 80—90 leu litervékánként. Pénzpiac. Tekintve a kamatláb olcsóbbulását a nagy tőkék kezdenek már az őszi üzletek felé gravitálni. A leu lefelé ingadozása lassan meg fog szűnni, sőt tekintve a kitűnő buzatermést s a remélhető kivitt leu emelkedése nem lehetetlen dolog.

— **A szászvárosi állami anyakönyvi hivatal házassághirdető táblájáról.** Völégény: Boroan József 25 éves gör. kel. vallású nőtlen cipész segéd, szászvárosi lakos, menyasszony: Stroia Éva 20 éves gör. kel. vallású hajadon vajdei lakos.

— **Halálozás.** Szász András szászvárosi polgártársunk július 30-án, 43 éves korában jobblétre szenderült. Augusztus 1-én temették el a ref. temetőbe nagy részvét mellett.

— **Gyógyszertár megnyitás Algyógyon.** Hary Sándor volt topánfalvai gyógyszerész, a már évek óta nem működő gyógyszerész helyébe, új patikát nyitott meg augusztus 1-én Algyógyon, az országuton. A teljesen korszerűen és modernül berendezett gyógyszerész, Algyógyon régen nélkülözött szükségét fog pótolni.

VIDÉKI

Előfizetőinket tisztelettel kérjük, hogy esedékessé vált előfizetési díjaikat a „Szászvárosi Könyvnyomda Rt.” címére postafordultával beküldeni sziveskedjenek. Tisztelettel: a KIADÓHIVATAL.

A piskii református egyház

40 éves történetéből.

(Folytatás.)

II.

A főpásztor által megígért kölcsön is meg-lőn szavazva az Ig. Tanácstól, de az egyházközség nem tudván kimutatni a kölcsöntőke kamatainak és törlesztési hányadainak fedezésére szükséges alapot, a megszavazott 10.000 frt. egyelőre teljes összegében nem folyósított s így az építkezés sem kezdődhetett meg a tavasz elején, miként az tervezve volt. Nemsokára azonban e bajon is segítve lőn. Az Ig. Tanács, a jóságos Főpásztor hathatós közbenjárása folytán, maga is jóakarattal karolta fel ügyünket; a kamatok fedezésére ugyanis alapokat teremtett, úgy, hogy magának az egyháznak a kölcsöntőke után csak az 1¹/₂%-os törlesztési hányadot, vagyis évi 150 frtot, kellett fizetnie, amit már minden nehézség nélkül megbirt. Ekképen a kölcsön 1889 augusztus 2-án az egyház részére folyósított, sőt az Alpár Ignác budapesti műépítész által már korábban elkészített tervek szerint, a templom és paplak építése tárgyában a szerződés az Oriolt és Endstrasser, kolozsvári társas vállalkozókkal meg is kötött, akik aztán az építkezéshez augusztus 6-án hozzá is fogtak, az építkezési anyagok az építő bizottság által már egybegyűjtve s az építkező területen felhalmozva lévén. Ugyanazon hánap 25-én az ünnepélyes alapkövetés is megtörtént. Ezután az építkezés — kellő munkaerő mellett — oly serényen és minden megszakítás nélkül folyt, hogy már október végén a templom és papi lakás is fedél alá került.

A következő 1890 év tavaszán az építkezési munkálatok a rendes időben megkezdődvén, oly gyors tempóban folytak és haladtak előre, hogy július végén a lelkész az új papi lakásba már beköltözhetett, a szép és diszes templom is elkészült ugyan, erre az időre, de a belső berendezés tudni illik a szószék, az Urasztala, a padok és harangok hiányoztak még. Azonban Isten segédelmével s a lelkes emberek igyekezete fáradhatatlan tevékenysége folytán, aránylag elég rövid idő alatt, ezek mind előteremtve és helyreállítva lettek. Az egyház a maga ide-

jén 1800 frt. költséggel 3 gyönyörű szép, összesen (448+224+145) 817 kgr. súlyú A. cis. G. hangu érc harangot állított fel a toronyba Wolser Ferenc, budapesti harangöntődjéből. A vörös fenyőből készült színes szószéket is az egyház szerezte be és pedig Alpár I. műépítész ajánlatára szintén Budapestről „Dózsa Testvérek” nevű cégtől 220 frtért, Bardoc Ödön, helybeli derék asztalos mester hívünk — ismét egyházunk költségén — lelkiismeretes és becsületes munkát végzett egyháza részére, amidőn elkészítette a templomban, ma is jó karban levő, szép és tetszetős padokat. A többi felszerelést már egyes jókedvű adakozók hozták ajándékkul az Urnak. Itt is az első között találjuk az egyházunkról igazán atyailag gondolkozó főpásztort, aki egy 210 frt. értékű orgona-harmoniumot küldött az egyháznak. Az Urasztalát egy csupán kezemunkája után élő, szegénysorsu, de egyházát szerető, vallásos érzelmetű műhelyi asztalos, b. e. Hodor József készítette és ajándékozta egyháznak. Dr. Nagy Gusztávné éppen akkor elhalt Zoltán nevű kedves fia emlékére egy 60 frt. értékű szép, sötét vörös aranyrojtos takaróval ékesítette fel a szószéket. Az Urasztalára Kovács Jánosné egy róm. kath. vallású művezető neje készített egy 20 frt. értékű szép terítőt. Wagner Henrichné vasuti vendéglős neje 30 frt. értékben egy alpacca ezüst keresztelő tállal és kannával, Tölgyes Mózes gazdatiszt egy 15 frt. értékű alpacca tállal, Váradai Polixen bácsii birtokosné pedig egy aranyozott kehelylyel és kenyér osztó tányérrával kedveskedett egyházunknak.

Uj templomunk ilyen módon a szükséges felszerelésekkel is el lévén immár látva, nem volt egyéb hátra, minthogy azt felszenteljük és aztán a közhasználatnak átadjuk. A jó Isten azt a nagy és nevezetes napot is elhozta, augusztus 30-án maga a Főpásztor jött el, hogy másnap felszentelje templomunkat s ezáltal mintegy feltegye művére a koronát, megszentelje örömmünket, megáldja ünneplésünket. Felsőgesen szép nap volt az, — ma fájdalom — kevesen vannak még életben azok közül, akik látták azt a napot, de akik látták, azoknak lelkébe bizonyára mély nyomot hagyott az. Sok nevezetes, nagytekintélyű férfi látogatta meg — 40 évi itt létem alatt — közönségünket, de merem állítani, hogy olyan lelkes és impozáns fogadtatásban, mint Szász Domokos akkor, sem előtte, sem utána még senki sem részesült. A megye notabilitásai, az egyház megye összes papjai, a magyarság színe-java, mind megjelent, hogy lássák és üdvözöljék Erdély nagyevű és külsőleg is hatalmas termetű püspökét és részt vegyennek a templom szentelés szép és felemelő ünnepélyén, mely alkalommal Erdély egy másik neves költő papja, Szász Gerő egyházkerületi főjegyző tartotta a lelkeket foglyul ejtő ünnepi beszédet. Szolgálatot teljesítettek még Bartha Lajos esperes, János Albert, hátszegi, Kiss Mózes, marosnémeti és Juhász I. helybeli lelkész. Ugy hiszem, nem is kell mondanom, hogy a felszentelési ünnepélyt közebed fejezte be, még pedig a legnépesebb mely valaha Piskin tartatott.

Ime, ezek az események eléggé világosan igazolják, hogy a mi igyekezetünk és munkálkodásunk nem volt hiábavaló az Urban és az egyházunk érdekében felemelt szózatunk nem volt pusztába kiáltó szó, mert minden emberbaráti szívben meleg visszhangra talált, az áldozatok hozatalára való készségben nyilvánult meg ez. Bizony méltán kiállhattunk fel akkor: ime a mindenható Isten, aki megdicsőíti a maga erejét a gyengékben és a maga hatalmát az erőtlenségben, nem

engedte megszégyenülni a mi reménységünket, hanem megáldotta munkálkodásunkat és szerencsés véghez segíté azt, amit benne bízva az Ő nevében kezdtünk el. Ugyvan, aminek a szükségességét akkor mindnyájan olyan égetően éreztük, de aminek a teljesülését még a közel multban is csak kegyes óhajként említettük, egy rövid esztendő lefolyása alatt teljesedésbe ment. Az Urnak hajléka, az imádság háza, Anyaszentegyházunknak egy véd-bástyája, felépült, teljesen elkészült és 1890 augusztus 31-én a közhasználatnak át is adatott.

A főérdem e tekintetben minden kétséget kizárólag egyházkerületünk nagyevű püspökét illeti, aki egyházunkat eleitől fogva kiváló jóindulatába és pártfogásába részesítette úgy, hogy nemcsak egyházunknak önálló anya-egyházzá lételét, de templomunk felépítését is egyedül csak neki köszönhetjük. És bár ezt készséggel valljuk, de másfelől azt sem tagadhatjuk, hogy a kezdeményezés mégis innen indult ki. Igen sokat lehet és kell e tekintetben köszönnünk az egyház főgondnokának, a már fentebb említett dr. Nagy Gusztávnak, aki 1907-ben bekövetkezett haláláig páratlan odaadással töltötte be ezt a megtisztelő bizalmi állást. Nem kevésbé érdemelte ki hálás elismerésünket Liechtensteiger Albert gondnok, aki a kezdet nehézségeivel küzdő egyházban 6 éven keresztül viselte igazi prot. önzetlenséggel éppen nem könnyű hivatalát. A presbiterium tagjai közül jegyzőkönyveink, főképen Bán János, Tölgyes Mózes, Szilágyi Mihály, Famos László, Vermesi János, id. Snébig Adolf, Balázs Árpád és Skuteczki Lajos nevét örökítik meg, akik valahányszor a szükség úgy kívánta, mindannyiszor kész örömmel ajánlák fel szolgálataikat az egyház anyagi vagy szellemi ügyeink előmozdítására. Anyagilag nem hoztak ők nagy áldozatokat, mert hiszen földi javakban ők sem igen bővelkedének, de áldoztak időt, erőt, fáradságot, szolgálatuk nagyobbrészt erkölcsi szolgálat volt, mely ha nem is mulja felül az anyagit, de azzal többnyire egyenértékű, sőt néha még becsesebb is szokott lenni.

Egyébkén, hogy szolgálatuk milyen értékű volt, azt az elmondottakból, mindnyájan megérthetjük, sőt bátran kimondhatjuk, hogy elősorolt elődeinknek hitükhöz, vallásukhoz ragaszkodó önzetlen szeretete és fáradságot nem ismerő tevékenysége, alkotta meg és hozta létre mindezt, amiért ma 40 év multán igaz szívvel örvendünk és hálás kegyelettel ünnepelel szentelünk. Oh, legyen áldott, áldott, háromszorosan áldott nevük és emlékük!!!

A későbbi, kiváltképen pedig a mai nemzedék is annyit fáradozott, munkálkodott, annyi áldozatot hozott egyházáért és papjáért is, hogy ha ezek buzgóságát, tevékenységét és áldozatkészségét amaz előzők munkásságáért egybevetjük, arra a meggyőződésre kell jutnunk, hogy egyházunk mai hivei, előjárói egy cseppet sem maradtak mögötte ama hitbuzgó elődöknek, hanem azoknak minden tekintetben méltó utódai levének, már csak azért is, hogy az elődeiktől reájuk maradt szent örökséget — a viszontagságos idők dacára — nemcsak, hogy megőrizték, de azt erejük és tehetségük szerint fejlesztették, megerősítették, sőt virágzásra juttatták s ekképen maguk is követésre méltó példa képei lehetnek a későbbi nemzedékeknek. Én kérem is az Istent, hogy bocsássa ki reátok — kedves hiveim — az ő szent lelkének jóra vezető erejét, hogy a ti buzgóságotok soha se landjon meg az ő Anyaszentegyházánknak szemlélésében, hanem annak érdekében munkálkodni, lelkesedéssel és önfeláldozással küzdeni s azt ha kell életetekkel is oltalmazni

és megvédeni mindenkor képesek legyetek. De támogassatok szent és nemes feladatomban további teljesítésében engem is, a ti lelkipásztorokat, aki 40 éven át becsülettel szolgált és öregedett meg közöltetek s akinek éppen azért a ti támogatástokra nagyobb szüksége van, hogy így a reánk váró további munkában és küzdelemben, ama nemes harcot megharcolván és futásunkat elvégezvén, elnyerhessük Istentől az örökéletnek koronáját.

Néhány nem egészen érdek nélküli adatot közlünk még:

Igy a népmozgalmat illetőleg született a 40 év lefolyása alatt, az I. tiz évben: 112, a II-ban: 300, a III-ban: 431 és a IV-ben: 229, összesen 1124 s így átlag született évenként 28. Házasságot kötött: az I. tiz évben: 39, a II-ban: 69, a III-ban: 53, a IV-ben: 58, összesen 219 s így átlag évenként 5 pár. Elhalt az I. tiz évben: 75, a II-ban: 138, a III-ban: 206, a IV-ben: 176, összesen 595 s így átlag évenként elhalt 15. Konfirmált a 40 év alatt: 169 fiu és 203 leány, összesen 372 s így egyenként átlag 9.

Püspökeink közül meglátogatták egyházunkat: Szász Domokos 1888. és 1890-ben tehát 2 ízben. Dr. Kenesey Béla 1908. és 1913-ban, ez utóbbi évben csak itt szállásolt két napon át. 1910. okt. 10-én dr. Teutsch Frigyes luth. püspök ur is járt itt meglátogatni evang. testvéreinket. Nagy Károly a közelmultban 2924. május 18—19 én volt itt.

Nevezetesebb ünnepi istentiszteletek tartottak: 1891. nov. 29 én az 1791. 2 évi 26 t. c. 100 éves évfordulóján, 1896. május 3 án a Millenium alkalmával, 1906 ban 1 bécsi béke 300 éves évfordulóján, 1904. jul. 11-én Kálvin János születésének 400 éves évfordulóján és 1917. okt. 28-án a Reformáció 400 éves évfordulója.

Az öröm napok mellett szomorú napjaink is voltak, szomorú volt különösen 1916. szept. 1-seje, amikor drága, szép hangu harangjainkat leszerelték és hadi célokra elvitték. Most is könnyű tudni a szemembe, ha arra a napra gondolok, 7 marcona képű katona jött egy teher autóval, egyházunk voltaképpen csak 2 harangot ajánlott volt fel, de a parancs most úgy szólt, hogy mind el kell vinni. A katonákkal tárgyalni, alkudni nem lehetett, mind a hármát elvitték, mikor utolsó bucsu hangjokat hallgattuk, nem volt szem, mely szárazon maradt volna. Más eset felemlítésével nem akarom öröm ünnepünket szomorú emléküvé tenni.

Juhász Izidor.

Eladó egy féderes hintó, szekér (féderes), két jámbor, 8 éves ló, parádés hámok. Ára 45.000 leu. Dr. Tincu Aurél orvosnál Cugir, jud. Hunedoara. 12 2—3

Nagyobb mennyiségű zsákok, jó minőségű, egyszer használt, jutányos árban eladók Breckner Mihály szappan- és gyertyagyárában Szászvárosban. 137 6—6

Vonatok érkezése és indulása.

Tövis felől érkezik:	Piski felé indul:
243 sz. Személyvonat 129	133 órákor
239 " " " 812	816 " "
241 " " " 1751	1754 " "
21 " Gyors " 945	946 " "
5 " Express " 209	210 " "

Piski felől érkezik:	Tövis felé indul:
244 sz. Személyvonat 348	350 órákor
240 " " " 1102	1106 " "
242 " " " 1937	1940 " "
6 " Express " 439	440 " "
22 " Gyors " 2108	2110 " "

Munkásvonatok.

Piski felől érkezik:	Alkenyérig indul:
Munkásvonat 501	502 órákor
" " " 1720	1721 " "
Alkenyérrel érkezik:	Piskligig indul:
Munkásvonat 610	611 órákor
" " " 1901	1902 " "

Autóbuszok 25 perccel vonatérkezés előtt indulnak az összes vonatokhoz, a munkásvonatok kivételével.

Ne üljön fel hangzatos reklámoknak!
mert a legizlésebb kivitelű nagytasokat

Zweier Róbert
fényképésznél rendelheti.

Fekete, Sepia, Aquarell, Pastell, Olaj- és Gravour kivitelben.

Olcsó árak!
Garantált munka!
13 2—5 **Fizetési kedvezmény!**

Cenzurat de: V. Ivășcoiu, secretar de plasă.

Nincs a megyében napilap,

s így a megyei vonatkozású eseményeket, személyi és egyéb híreket, rendeleteket s üzleti vonatkozású hirdetéseket

csak a megyében megjelenő ujságokból olvashatja.

Rendelje meg a 16 év óta fennálló s a megye minden részébe járó

„Szászváros és Vidéké“-t

Előfizetési ára: Egész évre 240, félévre 120, negyed évre 60 leu. Hirdetési olcsók!